

تقویم مستند

عملکرد نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

آبان ماه ۱۳۸۵

مرکز مطالعات راهبردی نهجا

هیئت تدوین تاریخ دفاع مقدس

مرکز انتشارات راهبردی نهجا

۱۳۹۶

سرشناسه	هیئت تدوین دفاع مقدس (موسوی، اسماعیل - رضائی، رضا - مشیری، سیاوش - خلیلی، حسین)
عنوان و نام پدیدآور	تقویم مستند عملکرد نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی / تدوین مرکز مطالعات راهبردی نهجا هیئت تدوین تاریخ دفاع مقدس؛ ویراستار ادبی محمد کی، امیر هوشنگ خادم‌دقیق
مشخصات نشر	تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی هوایی، مرکز انتشارات راهبردی نهجا، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری	۴۰۳ ص، مصور، جدول، نمودار
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۴۸۹-۰۸-۵
یادداشت	دفاع مقدس
موضوع	ایران، ارتش - نیروی هوایی - تاریخ، ایران - ارتش - افسران - خاطرات، ایران - تاریخ - اسلابل اسلامی - ۱۳۵۷ - ارتش، ایران - تاریخ - جمهوری اسلامی - ۱۳۵۸ Iran-Artesh-Nirouye Hava-i-History, Iran-Artesh-Officers- Diāres, History-Islamic Revolution-1979-Army, Iran-History-Islamic Republic 1979
شناسه افزوده	ع ۲ - هوایی
رده‌بندی کنگره	DSR144/ت ۱۳۵۷
رده‌بندی دیوپی	۳۵۱.۰۰۹۵۵
شماره کتابشناسی	۴۵۴۷۷۰۶

تألیف: هیئت تدوین تاریخ دفاع مقدس (سرטיפ^۱ حبیب سید سما - موسوی، سرטיפ^۲ خلبان دکتر رضا رضائی، سرטיפ^۳ خلبان سیاوش مشیری، سرטיפ^۴ خلبان دکتر حسین - بیلی، سرهنگ فنی محمود سمیعی، سرهنگ حشمت‌اله زکی‌پور، سرهنگ احمد فولادی طرقي، سرهنگ محمد ربیعی)

ویرایش ادبی: سرهنگ محسن میرزاخانی، سرهنگ محمد کی، ستوان - سم و نایفه - علی غلامی، ستوان دوم وظیفه

کارشناس ارشد سجاد رحمتیان

طراحی جلد: سرهنگ محمد کی

مدیریت چاپ و نشر: سرهنگ^۱ امیر هوشنگ خادم‌دقیق، سرهنگ^۲ علیرضا سمواتی

امور رایانه و تایپ: سرهنگ محمد کی

ناشر: مرکز انتشارات راهبردی / شمارگان: ۱۰۰۰ جلد / نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

نشانی: تهران؛ خیابان پیروزی؛ ستاد نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ دفتر پژوهش‌های نظری و مطالعات راهبردی نهجا؛ تلفن: ۳۵۷۴۳۱۵۹-۳۳۳۳۱۰۰۹-۳۵۷۴۲۳۱۲؛ کد پستی: ۱۷۶۵۳۴۲۴۳۱

چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

۱	مقدمه
۱	فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۱
۱	اقدامات خودی
۲	پایگاه یکم مهرآباد
۲	پایگاه دوم شکاری
۳	پایگاه سوم شکاری همدان
۴	پایگاه چهارم شکاری
۶	پایگاه ششم شکاری
۹	پایگاه هفت شکاری
۹	پایگاه هشت شکاری
۹	پایگاه نهم شکاری
۹	اطلاعات تکمیلی
۱۴	گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۱۹	فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲
۱۹	اقدامات خودی
۲۰	پایگاه یکم شکاری و ترابری مهرآباد
۲۰	پایگاه دوم شکاری
۲۱	پایگاه سوم شکاری
۲۱	پایگاه چهارم شکاری
۲۴	پایگاه ششم شکاری
۲۸	پایگاه هفتم شکاری
۲۸	پایگاه هشتم شکاری
۲۸	پایگاه نهم شکاری
۲۸	اطلاعات تکمیلی
۳۱	گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۳۵	فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۳
۳۵	اقدامات خودی
۳۶	پایگاه یکم شکاری و ترابری

۳۶	 پایگاه دوم شکاری
۳۶	 پایگاه سوم شکاری
۳۶	 پایگاه چهارم شکاری
۴۰	 پایگاه ششم شکاری
۴۲	 پایگاه هفتم شکاری
۴۲	 پایگاه هشتم شکاری
۴۲	 پایگاه نهم شکاری
۴۳	 اطلاعات تکمیلی
۴۸	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۵۱	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۴
۵۱	 اقدامات خودی
۵۲	 پایگاه یکم سکای و تیراندازی مهرآباد
۵۲	 پایگاه دوم شکاری
۵۳	 پایگاه سوم شکاری
۵۴	 پایگاه چهارم شکاری
۵۵	 پایگاه ششم شکاری
۵۷	 پایگاه هفتم شکاری
۵۷	 پایگاه هشتم شکاری
۵۷	 پایگاه نهم شکاری
۵۷	 اطلاعات تکمیلی
۶۰	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۶۵	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۵
۶۵	 اقدامات خودی
۶۶	 پایگاه یکم شکاری
۶۶	 پایگاه دوم شکاری
۶۶	 پایگاه سوم شکاری
۶۷	 پایگاه چهارم شکاری
۶۷	 پایگاه ششم شکاری
۶۹	 پایگاه هفتم شکاری
۶۹	 پایگاه هشتم شکاری

۶۹	پایگاه نهم شکاری
۶۹	اطلاعات تکمیلی
۷۳	گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۷۷	فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۶
۷۷	اقدامات خودی
۷۸	پایگاه یکم شکاری و ترابری
۷۸	پایگاه دوم شکاری
۷۹	پایگاه سوم شکاری
۸۰	پایگاه چهارم شکاری
۸۱	پایگاه ششم شکاری
۸۳	پایگاه هفتم شکاری و ترابری
۸۴	پایگاه هشتم شکاری
۸۴	پایگاه نهم شکاری
۸۴	اطلاعات تکمیلی
۸۶	گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۹۱	فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۷
۹۱	اقدامات خودی
۹۲	پایگاه یکم شکاری و ترابری
۹۲	پایگاه دوم شکاری
۹۳	پایگاه سوم شکاری
۹۳	پایگاه چهارم شکاری
۹۵	پایگاه ششم شکاری
۹۶	پایگاه هفتم شکاری
۹۶	پایگاه هشتم شکاری
۹۶	پایگاه نهم شکاری
۹۶	اطلاعات تکمیلی
۹۹	گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۱۰۳	فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۸
۱۰۳	اقدامات خودی

۱۰۴	پایگاه یکم شکاری و ترابری
۱۰۴	پایگاه دوم شکاری
۱۰۴	پایگاه سوم شکاری
۱۰۴	پایگاه چهارم شکاری
۱۰۴	پایگاه ششم شکاری
۱۰۵	پایگاه هفتم شکاری
۱۰۵	پایگاه هشتم شکاری
۱۰۵	پایگاه نهم شکاری
۱۰۵	اطلاعات تکمیلی
۱۰۸	گزارش خبر نگارها و منابع خارجی
۱۱۳	فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۹
۱۱۳	اقدامات خودی
۱۱۴	پایگاه یکم شکاری و ترابری
۱۱۴	پایگاه دوم شکاری
۱۱۴	پایگاه سوم شکاری
۱۱۵	پایگاه چهارم شکاری
۱۱۶	پایگاه ششم شکاری
۱۱۷	پایگاه هفتم شکاری
۱۱۷	پایگاه هشتم شکاری
۱۱۸	پایگاه نهم شکاری
۱۱۸	اطلاعات تکمیلی
۱۲۰	گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۱۲۵	فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۰
۱۲۵	اقدامات خودی
۱۲۶	پایگاه یکم شکاری و ترابری
۱۲۶	پایگاه دوم شکاری
۱۲۶	پایگاه سوم شکاری
۱۲۶	پایگاه چهارم شکاری
۱۲۸	پایگاه ششم شکاری
۱۲۹	پایگاه هفتم شکاری

۱۲۹	 پایگاه هشتم شکاری
۱۲۹	 پایگاه نهم شکاری
۱۳۰	 اطلاعات تکمیلی
۱۳۱	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۱۳۵	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۱
۱۳۵	 اقدامات خودی
۱۳۶	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۱۳۶	 پایگاه دوم شکاری
۱۳۷	 پایگاه سوم شکاری
۱۳۷	 پایگاه چهارم شکاری
۱۳۹	 پایگاه ششم شکاری
۱۴۰	 پایگاه هفتم شکاری
۱۴۱	 پایگاه هشتم شکاری
۱۴۱	 پایگاه نهم شکاری
۱۴۱	 اطلاعات تکمیلی
۱۴۲	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۱۴۵	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۲
۱۴۵	 اقدامات خودی
۱۴۶	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۱۴۷	 پایگاه دوم شکاری
۱۴۸	 پایگاه سوم شکاری
۱۴۸	 پایگاه چهارم شکاری
۱۵۰	 پایگاه ششم شکاری
۱۵۲	 پایگاه هفتم شکاری
۱۵۲	 پایگاه هشتم شکاری
۱۵۲	 پایگاه نهم شکاری
۱۵۲	 اطلاعات تکمیلی
۱۵۴	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۱۵۷	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۳

۱۵۷	 اقدامات خودی
۱۵۸	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۱۵۹	 پایگاه دوم شکاری
۱۶۱	 پایگاه سوم شکاری
۱۶۱	 پایگاه چهارم شکاری
۱۶۳	 پایگاه ششم شکاری
۱۶۵	 پایگاه هفتم شکاری
۱۶۵	 پایگاه هشتم شکاری
۱۶۵	 پایگاه نهم شکاری
۱۶۵	 اطلاعات تکمیلی
۱۶۶	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۱۷۱	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۸/۸/۱۴
۱۷۱	 اقدامات خودی
۱۷۲	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۱۷۲	 پایگاه دوم شکاری
۱۷۳	 پایگاه سوم شکاری
۱۷۳	 پایگاه چهارم شکاری
۱۷۵	 پایگاه ششم شکاری
۱۷۶	 پایگاه هفتم شکاری
۱۷۶	 پایگاه هشتم شکاری
۱۷۶	 پایگاه نهم شکاری
۱۷۶	 اطلاعات تکمیلی
۱۸۲	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۱۸۵	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۵
۱۸۵	 اقدامات خودی
۱۸۶	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۱۸۶	 پایگاه دوم شکاری
۱۸۸	 پایگاه سوم شکاری
۱۸۸	 پایگاه چهارم شکاری
۱۸۹	 پایگاه ششم شکاری

۱۹۱	پایگاه هفتم شکاری
۱۹۱	پایگاه هشتم شکاری
۱۹۲	پایگاه نهم شکاری
۱۹۲	اطلاعات تکمیلی
۱۹۳	گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۱۹۷	تجزیه و تحلیل ۴۵ روزه جنگ تحمیلی از روز اول تا ۱۳۵۹/۸/۱۵
۲۱۱	فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۶
۲۱۱	اقدامات خودی
۲۱۲	پایگاه یکم شکاری
۲۱۲	پایگاه دوم شکاری
۲۱۲	پایگاه سوم شکاری
۲۱۲	پایگاه چهارم شکاری
۲۱۲	پایگاه ششم شکاری
۲۱۳	پایگاه هفتم شکاری
۲۱۳	پایگاه هشتم شکاری
۲۱۴	پایگاه نهم شکاری
۲۱۴	اطلاعات تکمیلی
۲۱۶	گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۲۱۹	فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۷
۲۱۹	اقدامات خودی
۲۲۰	پایگاه یکم شکاری و ترابری
۲۲۰	پایگاه دوم شکاری
۲۲۱	پایگاه سوم شکاری
۲۲۲	پایگاه چهارم شکاری
۲۲۴	پایگاه ششم شکاری
۲۲۷	پایگاه هفتم شکاری
۲۲۷	پایگاه هشتم شکاری
۲۲۷	پایگاه نهم شکاری
۲۲۸	اطلاعات تکمیلی
۲۳۲	گزارش خبرنگارها و منابع خارجی

۲۳۷		فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۸
۲۳۷		اقدامات خودی
۲۳۸		پایگاه یکم شکاری و ترابری
۲۳۸		پایگاه دوم شکاری
۲۳۸		پایگاه سوم شکاری
۲۳۹		پایگاه ششم شکاری
۲۳۹		پایگاه هفتم شکاری
۲۴۱		پایگاه هشتم شکاری
۲۴۱		پایگاه نهم شکاری
۲۴۱		اطلاعات یکم لی
۲۴۲		گزارش خبرخارها و منابع خارجی
۲۴۶		فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۱۹
۲۴۶		اقدامات خودی
۲۴۷		پایگاه یکم شکاری و ترابری
۲۴۸		پایگاه دوم شکاری
۲۴۹		پایگاه سوم شکاری
۲۵۰		پایگاه چهارم شکاری
۲۵۱		پایگاه ششم شکاری
۲۵۳		پایگاه هفتم شکاری
۲۵۳		پایگاه هشتم شکاری
۲۵۳		پایگاه نهم شکاری
۲۵۳		اطلاعات تکمیلی
۲۵۵		گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۲۵۸		فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲۰
۲۵۸		اقدامات خودی
۲۵۹		پایگاه یکم شکاری و ترابری مهرآباد
۲۵۹		پایگاه دوم شکاری
۲۶۰		پایگاه سوم شکاری
۲۶۰		پایگاه چهارم شکاری
۲۶۱		پایگاه ششم شکاری

۲۶۲	 پایگاه هفتم شکاری
۲۶۳	 پایگاه هشتم شکاری
۲۶۳	 پایگاه نهم شکاری
۲۶۳	 اطلاعات تکمیلی
۲۶۷	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۲۷۰	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲۱
۲۷۰	 اقدامات خودی
۲۷۱	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۲۷۱	 پایگاه دوم شکاری
۲۷۳	 پایگاه سوم شکاری
۲۷۴	 پایگاه چهارم شکاری
۲۷۵	 پایگاه ششم شکاری
۲۷۶	 پایگاه هفتم شکاری
۲۷۶	 پایگاه هشتم شکاری
۲۷۷	 پایگاه نهم شکاری
۲۷۷	 اطلاعات تکمیلی
۲۷۹	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۲۸۲	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲۲
۲۸۲	 اقدامات خودی
۲۸۳	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۲۸۵	 پایگاه دوم شکاری
۲۸۷	 پایگاه سوم شکاری
۲۸۸	 پایگاه چهارم شکاری
۲۹۰	 پایگاه ششم شکاری
۲۹۱	 پایگاه هفتم شکاری
۲۹۲	 پایگاه هشتم شکاری
۲۹۳	 پایگاه نهم شکاری
۲۹۳	 اطلاعات تکمیلی
۲۹۶	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۳۰۰	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲۳

۳۰۰	 اقدامات خودی
۳۰۱	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۳۰۲	 پایگاه دوم شکاری
۳۰۳	 پایگاه سوم شکاری
۳۰۴	 پایگاه چهارم شکاری
۳۰۵	 پایگاه ششم شکاری
۳۰۷	 پایگاه هفتم شکاری
۳۰۷	 پایگاه هشتم شکاری
۳۰۷	 پایگاه نهم شکاری
۳۰۷	 اطلاعات تکمیلی
۳۰۹	 انهدام پل‌های استراتژیک
۳۱۰	 علل انتخاب این اهداف
۳۱۰	 ضربات وارده به دشمن
۳۱۱	 شهدا و هواپیماهای مفقود شده
۳۱۲	 وضعیت دشمن
۳۱۲	 نتایج حاصله از این عملیات
۳۱۳	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۳۱۸	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲۴
۳۱۸	 اقدامات خودی
۳۱۹	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۳۱۹	 پایگاه دوم شکاری
۳۲۰	 پایگاه سوم شکاری
۳۲۱	 پایگاه چهارم شکاری
۳۲۲	 پایگاه ششم شکاری
۳۲۴	 پایگاه هفتم شکاری
۳۲۴	 پایگاه هشتم شکاری
۳۲۵	 پایگاه نهم شکاری
۳۲۵	 اطلاعات تکمیلی
۳۲۷	 گزارش خبرنگارها و منابع خارجی
۳۳۲	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲۵

۳۳۲ اقدامات خودی

۳۳۳ پایگاه یکم شکاری و ترابری

۳۳۳ پایگاه دوم شکاری

۳۳۴ پایگاه سوم شکاری

۳۳۵ پایگاه چهارم شکاری

۳۳۶ پایگاه ششم شکاری

۳۳۷ پایگاه هفتم شکاری

۳۳۸ پایگاه هشتم شکاری

۳۳۸ پایگاه نهم شکاری

۳۳۸ اطلاعات تکمیلی

۳۳۹ گزارش خبر خارجی و منابع خارجی

۳۴۳ فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲۶

۳۴۳ اقدامات خودی

۳۴۴ پایگاه یکم شکاری و ترابری

۳۴۴ پایگاه دوم شکاری

۳۴۴ پایگاه سوم شکاری

۳۴۵ پایگاه چهارم شکاری

۳۴۵ پایگاه ششم شکاری

۳۴۷ پایگاه هفتم شکاری

۳۴۷ پایگاه هشتم شکاری

۳۴۸ پایگاه نهم شکاری

۳۴۸ اطلاعات تکمیلی

۳۴۹ گزارش خبرنگارها و منابع خارجی

۳۵۳ فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲۷

۳۵۳ اقدامات خودی

۳۵۴ پایگاه یکم شکاری و ترابری

۳۵۴ پایگاه دوم شکاری

۳۵۵ پایگاه سوم شکاری

۳۵۵ پایگاه چهارم شکاری

۳۵۶ پایگاه ششم شکاری

۳۵۸	 پایگاه هفتم شکاری
۳۵۹	 پایگاه هشتم شکاری
۳۵۹	 پایگاه نهم شکاری
۳۵۹	 اطلاعات تکمیلی
۳۶۵	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲۸
۳۶۵	 اقدامات خودی
۳۶۶	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۳۶۶	 پایگاه دوم شکاری
۳۶۶	 پایگاه سوم شکاری
۳۶۷	 پایگاه چهارم شکاری
۳۶۷	 پایگاه ششم شکاری
۳۶۸	 پایگاه هفتم شکاری
۳۶۸	 پایگاه هشتم شکاری
۳۶۸	 پایگاه نهم شکاری
۳۶۸	 اطلاعات تکمیلی
۳۷۳	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۲۹
۳۷۳	 اقدامات خودی
۳۷۴	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۳۷۴	 پایگاه دوم شکاری
۳۷۴	 پایگاه سوم شکاری
۳۷۵	 پایگاه چهارم شکاری
۳۷۶	 پایگاه ششم شکاری
۳۷۶	 پایگاه هفتم شکاری
۳۷۷	 پایگاه هشتم شکاری
۳۷۷	 پایگاه نهم شکاری
۳۷۷	 اطلاعات تکمیلی
۳۸۳	 فعالیت‌ها و وقایع مورخه ۱۳۵۹/۸/۳۰
۳۸۳	 اقدامات خودی
۳۸۴	 پایگاه یکم شکاری و ترابری
۳۸۴	 پایگاه دوم شکاری

۳۸۵	 پایگاه سوم شکاری
۳۸۶	 پایگاه چهارم شکاری
۳۸۶	 پایگاه ششم شکاری
۳۸۶	 پایگاه هفتم شکاری
۳۸۷	 پایگاه هشتم شکاری
۳۸۷	 پایگاه نهم شکاری
۳۸۸	 اطلاعات تکمیلی
۳۹۳	 عملیات آزادسازی سوسنگرد و نقش نیروی هوایی در این عملیات

بررسی کیفی تاریخ نیروی هوایی در فراز و نشیب پیروزی انقلاب اسلامی و رویدادهای پس از آن و همچنین حضور در طولانی‌ترین نبرد نیمه دوم قرن حاضر، حاوی نکات برجسته‌ای از قابلیت‌های این نیرو و کارکنان آگاه و خدوم آن در ادای دین نسبت به آرمان‌های انقلاب و حفظ اقتدار و امنیت ملی کشور است.

اکنون که در مقطع خاصی از تاریخ تحولات جهانی و همچنین شکوفایی انقلاب اسلامی قرار گرفته‌ایم، شرایط و مسئولیت‌های سازمانی ایجاب می‌کند تا واقعیت‌ها و فعالیت‌های این نیروی نودساله که قدمت آن به مفهوم «تجربه»، «دانش» و «اندیشه» و تجربه تاریخی آن به منزله «قایت»، «سرمایه» و «اعتبار» این نیرو است، از همه‌ی ابعاد، از پیروزی انقلاب تا دفاع مقدس، مورد شناسایی و ثبت و ضبط قرار گیرد.

به این ترتیب ضمن آگاهی از عملکرد گذشتگان نیروی هوایی، زمینه تحلیل تاریخی برخی حوادث به عنوان دانشی برای آیندگان فراهم شود و مورد استفاده پژوهشگران قرار گیرد.

در جریان وقوع انقلاب اسلامی و سال‌های دفاع مقدس، نیروی هوایی ارتش نشان داد که تا چه حد از قدرت تشخیص و بینش راهبردی برخوردار است و به لطف عنایات خاص خداوندی و برخورداری از تجارب گذشته، توانسته است از ظرفیت‌های فکری، ایدئولوژیک و رزمی خود به عنوان یک سپر دفاعی در برابر دشمنان غریب استفاده نماید.

مقام معظم رهبری در فرازی پیرامون بیداری کارکنان نیروی هوایی در حادثه تاریخی ۱۹ بهمن سال ۱۳۵۷ در دیدار کارکنان این نیرو در ۱۳۷۹/۱۱/۱۹، چنین فرمودند: «احساس تعهد، موقع‌شناسی و دشمن‌شناسی سه عامل مهم در این امر می‌باشد».

مباحث تاریخ عملکرد نیروی هوایی بسیار گسترده و سامان‌دهی تدوین آن نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ از این رو دفتر، مطالعات و تحقیقات نهجا در ابتدا با دعوت از پیشکسوتان بازنشسته آن دوران و تشکیل گروه‌های تحقیقاتی مختلف، به تدوین

آیین‌نامه روشی مستندسازی و تحلیل عملکرد نه‌اجا از پیروزی انقلاب اسلامی تا پایان جنگ تحمیلی، اقدام نمود.

هدف از این کار به دست دادن نقشه‌ای بود که محورهای مورد عمل در این راه را، با در نظر گرفتن اصول واقع‌بینی، صحت، دقت و شفافیت، مشخص سازد.

مسیر انجام این پژوهش چندان هم هموار نبود؛ از آنجاکه اطلاعات مربوط به عملکرد نیروی هوایی در طول دفاع مقدس، به روشی درست و با نظامی کارآمد ثبت و بایگانی نشده بود، مثلاً، مانع بخش بزرگی از تاریخ عملکرد نیروی هوایی در پشت ابرها و فضای غبارآلود کم‌توجهی پنهان بود که گاهی به‌جز هلال بسیار باریکی از آن دیده نمی‌شد.

رویدادها به‌طور منظم ثبت نشده بودند، فهرست بندی و کدگذاری و نمایه وجود نداشت و اگر چیزی هم بود، دانست به‌طور پراکنده بود و جهت بهره‌برداری تاریخی در خصوص آن اقدامی صورت نگرفته بود.

در بین مدارک ناقص موجود هم، گسیل‌های وجود داشت که به‌جز توسل به تاریخ شفاهی و مصاحبه‌های اکتشافی به‌منظور پی‌بردن به واقعیات، راه دیگری وجود نداشت.

به این جهت، برای ثبت و ضبط حوادث، رویدادها و عملکرد نیروی هوایی، ضمن تشکیل مرکز جمع‌آوری اسناد، بررسی و تجزیه و تحلیل را از طریق گذاری مدارک، از همه گونه روش‌های تحقیقاتی تدوین تاریخ از جمله مستندنگاری موضوعی، مستندنگاری روزشمار و تاریخ شفاهی و روایت‌های داستانی استفاده شد.

هدف از گردآوری این سلسله مجلدات مستند نه‌اجا، ثبت و ضبط وقایع و اتفاقات نیروی هوایی است که بر اساس روزشمار تدوین شده است. اطلاع کامل از زمان دقیق وقوع حوادث در تاریخ، اهمیت زیادی دارد؛ چون در بسیاری از موارد، تنها با علم به این موضوع است که می‌توان رویدادها و حوادث را شرح و تفسیر نمود و رابطه علت و معلولی میان آن‌ها را کشف کرد و برای سؤالات ذهن، پاسخی مناسب دریافت نمود.

در گردآوری اطلاعات بر اساس روزشمار، عملکرد نیروی هوایی از پیروزی انقلاب اسلامی تا پایان جنگ تحمیلی، در تاریخ زمانی دقیق و پیوسته تنظیم، و کلیه رویدادها و اتفاقات ثبت و تبیین شده است.

ثبت وقایع بر اساس ترتیب زمانی آنها منظم شده و چینش وقایع از ابتدا به انتها از یک نقطه زمانی شروع می‌شود و به‌سوی جلو سیر می‌کند.

این شیوه نگارش (رعایت ترتیب و توالی رخدادها)، به تاریخ هویت می‌دهد و منبع بسیار مناسبی برای علاقه‌مندان و پژوهشگران نظامی است.

آنان می‌توانند با دقت و سرعت با تاریخ عملکرد و اتفاقات و رخدادهای نیروی هوایی آشنا شوند. از این نظر، این روش تحقیقی، آرشیوی برای ذخیره‌سازی موضوعات پراکنده‌ای است که در زمان کوتاه، اطلاعات زیادی را به خواننده منتقل می‌نماید.

سلسله کتب روزشمار مستند عملکرد نیروی هوایی آجا، از پیروزی انقلاب اسلامی تا پایان شهریور ۱۳۶۰، که در دستور کار تدوین قرار گرفته، شامل بیش از ده جلد است. در این مرحله دو جلد از آن تا شروع جنگ تحمیلی تاوین شده است.

کتاب حاضر (جلد یکم)، شامل مطالبی چون: خبرهای همسویی، همراهی کارکنان نیروی هوایی با مردم در مبارزات آنها و عملکرد این نیرو در پیروزی انقلاب اسلامی و حوادث و رویدادهای پس‌از آن از جمله: غائله حزب خائن مسلمانان، لانه جاسوسی، مأموریت‌های پروازهای عملیاتی، تاکتیکی، آموزشی، آزمایشی، رزمی، سوانح هوایی، شناسایی، بمباران، انهدام زاغه مهمات، ترابری و حمل‌ونقل نیرو، نمایش هوایی در برخی از شهرها، اجرای مأموریت‌های رزمی ضربتی به‌صورت آماده در هوا، حمل آذوقه موردنیاز مردم، انجام مأموریت‌های پرواز پشتیبانی از نیروهای سطحی، اعتراضات و مطالبات کارکنان و... تا پایان سال ۱۳۵۸ با توجه به اسناد قابل‌دسترس به‌صورت روزشمار می‌باشد.

لازم به ذکر است در تهیه و تدوین این کتاب، پشتیبانی و ترغیب فرماندهی محترم نهاجا و رئیس مرکز مطالعات و پژوهش‌های نظری نهاجا و مسئولین مرکز اسناد و

تدارکات و پشتیبانی بسیار مؤثر بوده است که بر خود لازم می‌دانیم از آنان تشکر و سپاس‌گزاری نماییم.

گروه مولفین تقویم مستند عملکرد نیروی هوایی

www.ketab.ir